

X. ORSZÁGOS FŐÉPÍTÉSZI KONFERENCIA AJÁNLÁSAI

Település a tájban - táj a településben

Pilisszentkereszt Község Önkormányzata és az Országos Főépítési Kollégium 2005. szeptember 14-16-án Dobogókőn rendezte meg a X. Országos Főépítési Konferenciát. A tanácskozás résztvevői a nyitó plenáris ülésen elhangzottak ismeretében három szekcióban - három, különböző megközelítésben - vitatták meg a Konferencia címadó témáját, „*Település a tájban - táj a településben*” kérdéskörét. A Konferencia nemcsak a településsel és a tájjal foglalkozott, hanem tágabb értelemben a térség és a táj összefüggésével is. A Konferencia az alábbi ajánlásokat fogalmazta meg:

1. A mostani világban, amikor az embereket válogatás nélkül megszámlálhatatlan információ éri, fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy felismerjék az őket körülvevő táj és épített környezet értékeit, hogy elsajátítsák és megértsék a természeti és épített környezetük közötti kapcsolatokat, maguk is törekedjenek a tájban rejlő harmónia megőrzésére illetve megteremtésére. Ennek felismerésére és megértésére maguknak a főépítészeknek is határozottabban törekedniük kell. Az ezzel kapcsolatos értékrend megismertetését már egészen fiatal korban meg kell kezdeni és ennek fontosságát minden főépítésznek, minden fórumon hangsúlyoznia kell.

2. Csak a természetes és az épített táj történeti fejlődésének és változásainak elemzése, tudatos alakítása eredményezheti a tartós harmóniát. Az ezzel foglalkozóknak a mainál szorosabb kapcsolatban kell állniuk egymással. Különösen fontos a tájépítészet eszközrendszerének javítása, a terminológiák egységesítése és a főépítési munkában - különösen a településrendezésben - folyamatosan bővülő kapcsolat kialakítása a táj- és kertépítészekkel. Velük közösen kell törekedni a természeti és az épített környezet között megbomlott harmónia visszaállítására, a táj és település természetes kapcsolatainak minél szélesebb körű rehabilitációjára. Ehhez a rendelkezésre álló eszközök szélesebb körét kell igénybe venni, és aktívabban kell kezdeményezni ilyen eszközök és lehetőségek megteremtését.

3. A táj nem feltétlenül jelent csak természeti környezetet. A település a táj része. Egy adott táj településeinek feltétlenül együtt kell működniük környezetük alakításában, formálásában és értékeinek megőrzésében. Annak érdekében, hogy a települések kevésbé legyenek kiszolgáltatva az aktuális, önmaguk érdekében érdekeket érvényesíteni akaró táj- és településformáló erőknek, igényeknek, biztosítani kell a közérdeket szolgáló önkormányzatok összefogását és hatékony érdek-érvényesítését. E körben jogszabályok megalkotásával is el kell érni, hogy a településszerkezeti változásokat, az ezekkel kapcsolatos terveket csak az érintett térség használóinak, a térségi települések többségének egyetértésével lehessen elfogadni.

4. Az Országos Területrendezési Terv felülvizsgálata során, nemcsak a jelenleg még hiányzó jogi harmonizációt kell megteremteni, hanem a szakemberek segítségével fel kell dolgozni a térségi és területi rendezési tervek szakmailag is alátámasztott elhatározásait. Mivel a térségi rendezési tervek a jelenlegi eljárásjogi rendben nem tudják betölteni azt az alapvető célt, hogy az ágazati és területi érdekeket optimálisan összehangolják - biztosítani kell, hogy a jogalkotó az érdekeltektől számára nagyobb mozgásteret és beleszólási lehetőséget adjon. Így lehet elérni, hogy gondosan meghatározott és egyeztetett célok alapján térségeinket-tájainkat harmonikus és humánus környezetként biztosítsuk a jövő nemzedéke számára. Az lenne indokolt, hogy a kiemelt térségek rendezési terveiről az Országgyűlés törvényt alkosson.

5. A hatályos jogi szabályozás az ágazati szempontokat részesíti előnyben, holott a táj és benne a település használata mindig komplex módon történik. A tájak és települések kapcsolatában a sajátos szempontok érvényesítését ezért komplex jogi szabályozással kell biztosítani, amelynek forrása az azokat használó önkormányzat vagy azok együttese lehet. A gyakorlati tapasztalatok szerint a beépítésre nem szánt területek területfelhasználása az utóbbi időben jelentős mértékben változott. Ez a felhasználás nem kellően összehangolva történik - ami hosszú távú, esetenként jóvátehetetlen hibákat eredményez. Az ország térszerkezetének alakítása során többek között törekedni kell arra, hogy a települések beépítésre szánt területeit a táj jellegzetes természeti elemeit őrző széles sávok válasszák el egymástól. A települések beépítésre szánt területei nem érhetnek össze. Az érdekeltek konszenzusa alapján kell e témát újraszabályozni, mind állami, mind helyi szinten.

Budapest, 2005. szeptember 27.

Országos Főépítési Kollégium